

۲۰۷۴۷۲۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شیعیان بحرین

(مناسبات تاریخی، سیاسی، اجتماعی و امنیتی)

محمد حسن ملکی

محمد حسین پناهی

بهار ۱۳۹۸



انتشارات دانشکده علوم و فنون فارابی

نام کتاب: شیعیان و حروب (مناسبات تاریخی، سیاسی، اجتماعی و امنیتی)

مؤلفین: محمد حسن ملکی - محمد حسین پناهی

ویراستار علمی: جمید حریفیان، رهبر طالعی

مدیر اجرایی: یونس خزلی

ویراستار ادبی و تنظیم: ناره است منش

صفحه‌آرایی: علی رودگر صفری

طرح جلد: علی افضل

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

تاریخ انتشار: بهار ۱۳۹۸

شمارگان: ۲۰۰ جلد

کلیه حقوق اعم از چاپ، تکثیر و نسخه‌برداری برای ناشر محفوظ است.

(نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

تلفن ناشر: ۲۹۹۴۲۶۵۸ صندوق پستی: ۴۵۷۳ - ۱۹۳۹۵

۵	مقدمه
۷	فصل اول: کلیات، مبانی نظری و پیشینه تاریخی
۹	گفتار اول: جغرافیای بحرین
۹	مبحث اول: مختصات جغرافیای طبیعی بحرین
۱۱	جغرافیای انسانی
۱۴	جغرافیای سیاسی بحرین
۱۵	مبحث دوم: وضعیت فرهنگی، آموزشی، اجتماعی و اقتصادی جامعه بحرین
۱۷	مبحث سوم: پیشینه تاریخی
۲۰	مبحث چهارم: هلست در بحرین
۲۱	مبحث پنجم: شیعیان بحرین
۲۲	الف: ورود آیین اسلام به بحرین
۲۳	ب: بحرین در دوران خلفای راشدین
۲۴	ج: ریشه های نفوذ تشیع در بحرین
۲۴	د: استمرار حیات و بالندگی شیعه در بحرین
۲۶	ه: وضعیت شیعیان در دوران حکومت آل خلیفه
۲۹	و: شیعیان بحارنه
۳۱	گفتار دوم: حاکمیت بحرین
۳۱	سابقه حکومت داری در بحرین
۳۳	مبحث اول: شکل گیری حکومت آل خلیفه در بحرین
۳۵	مبحث دوم: روند جداسازی و استقلال بحرین از ایران
۴۸	مبحث سوم: نظام و ساختار سیاسی بحرین
۵۹	فصل دوم: شیعیان و حقوق آنان در نظام حکومتی بحرین
۶۱	گفتار اول: جنبش ها و سازمان های سیاسی بحرین

مبحث اول: جنبش‌ها و سازمانهای سیاسی بحرین تا استقلال.....	۶۱
مبحث دوم: جنبش‌ها و سازمانهای سیاسی و مذهبی بعد از استقلال.....	۶۴
گفتار دوم: ساختارها و سیاست‌های شیعه در بحرین.....	۷۳
انقلاب اسلامی ایران احیاگر هویت شیعه.....	۷۳
تدوین سیاست سرکوب و انزوای شیعیان.....	۷۹
گفتار سوم: بحرین نظام گسترده تبعیضات ضد شیعی.....	۸۴
شاخصه‌های واقعی تبعیض در حقوق سیاسی، مدنی، و اقتصادی شیعیان.....	۸۴
گفتار چهارم: عوامل تأثیرگذار بر سیاست‌های بحرین نسبت به حقوق شیعیان.....	۹۹
گفتار پنجم: اصلاحات سیاسی و اجتماعی بحرین در قرن ۲۱.....	۱۰۳
استراتژی، سهم و جایگاه از نهادهای شیعی در آینده سیاسی بحرین.....	۱۰۶
واکنش‌ها و نقطه نظرات پیرامون روند آزادسازی در بحرین.....	۱۰۸
نتیجه.....	۱۱۴
فهرست منابع.....	۱۲۰

مقدمه

تاملی در جامعه ششابی سیدسبحرین و شیعیان این کشور شاهد این مدعا است که این حجم از جمعیت با وجود کمیت نژادان تر و کارکردهای تاریخی، فرهنگی و مذهبی و حتی مالکیت، از محرومیت های فراوانی در سال های اخیر برخوردار شده اند کما این که در طول این سال ها نفوذ و پیشروی اندیشه های سلفی گری در بین زمامداران این کشور حاشیه خلیج فارس شرائط را به عموم شیعیان که در حال حاضر به انبار باروت شبیه شده اند؛ سخت نموده و حقوق مدنی و شهانای در بسیاری از مناسبات اجتماعی از مردم سلب کرده است.

با توجه به این که این جزیره بعنوان مایملک قدیمی ایران بود، با تامل در تحولات انجام شده در زمان پهلوی دوم، و در پی درخواست گروهی قبایل ساکن که به مایت بریتانیا بهره می بردند به صورت یک کشور مطرح شده؛ در جریان بیداری اسلامی با نمادهایی از جنبش های اجتماعی - دینی را در این کشور شاهد هستیم.

البته این روال در پی سرکوب بی حد و اندازه سردمداران حکومتی با بهره گیری از اهرم سگه و زور عربستان سعودی بعنوان حامی مالی و نظامی تشدید شده است و انتظار آن می رود خیزش عظیم مردمی در جریان دستگیری رهبران این اکثریت در محاق،

بحالی دوباره برای ادامه روند بازیابی هویتی خویش بیابد.

در این کشور و در میان خیل مردم آن تلاشی فراوان برای جایجایی گونه‌های جمعیتی با گسیل نمودن تعداد زیادی افراد غیربومی با گرایش‌ات مذهبی سلفی و غیر آن صورت گرفته است. عملاً نفی هویت خود را با ابراز تمایل سردمداران‌شان نشان داده است.

پیوستگی دینی و ملی از یک طرف و نفی هر دوی آنان بواسطه حاکمیت موجود در این کشور دلیل توجه به شیعیان در این برهه زمانی بوده؛ و امید است با تاسی از معلومات، معهود مطالبی مفید پیش روی خوانندگان عزیز قرار گیرد.

پیش‌گفتار از میان کشورهای عربی و اسلامی حوزه خلیج فارس و خاورمیانه بحرین تنها کشور با کثرت جمعیتی شیعه و حاکمیت اقلیت سنی بر اکثریت می‌باشد. لذا بررسی حقوق شیعیان منافی از شیعیان سایر کشورهای عربی که دارای اکثریت سنی و اقلیت شیعه هستند، خواهد بود. تضییع یا عدم رعایت حقوق اقلیت‌های مذهبی در جوامع و کشورهای مختلف تا حدودی به امری طبیعی تبدیل شده و معمولاً اقلیت‌های قومی و مذهبی از برخی امتیازات خاص محروم یا محدود شده‌اند، اما در بحرین اکثریت ۷۰ درصدی در چنگال و محاصره اقلیت حاکم گرفتار و از اغلب حقوق اساسی و بنیادین مانند حق تعیین سرنوشت، حق مالکیت، حق مسکن، حق اشتغال، حق دادرسی منصفانه و حق تحصیل محروم شده‌اند. در این زیرزمین پیشینه تاریخی، سیاسی، فرهنگی، بافت اجتماعی و ساختار سیاسی - اداری این کشور، کم‌کیف جنبش‌ها و توان گروه‌ها و احزاب و جریان‌ات شیعی و حرکت آنان در راستای تأمین حقوق و افزایش سهم خود در حاکمیت سیاسی و همچنین استراتژی حکومت آل خلیفه در راستای سرکوب و به حاشیه راندن شیعیان مورد بررسی قرار گرفته است.